

Sekretariatet
Charlotte Funseth
charlotte.funseth@regionjh.se

Regionstyrelsen
RS/453/2025
2025-05-23

Kostnadsfri vaccination mot HPV för personer upp till 26 år samt till vissa riskgrupper upp till 45 år

Ärendebeskrivning

Humant Papillom Virus (HPV) finns i flera typer varav ett tiotal orsakar cancer. Smittan sprids i de flesta fall via sexuella kontakter. De cancerformer som orsakas av HPV är livmoderhalscancer, analcancer, vissa cancerformer i mun- och svalgområdet, peniscancer och cancer i vulva och vagina. Dessa cancerformer utvecklas flera år efter infektionstillfället.

I Sverige drabbas varje år över 800 kvinnor och över 300 män av HPV-orsakad cancer. I Jämtland är incidensen för invasiv livmoderhalscancer 8 per 100 000 kvinnor och år. Under ett år (oktober 2023-september 2024) utfördes i Jämtland kring 140 behandlingar (koniseringar) för cellförändringar, dvs förstadier till cancer. Under samma period utfördes ca 660 utredningar för cellförändringar.

Vaccination mot HPV ger ett bra skydd mot HPV-orsakad cancer. Bäst effekt har vaccination innan man smittas av en HPV-typ som kan orsaka cancer men ny forskning har visat att vaccination har effekt även efter exponering för HPV.

Vaccination mot HPV infördes i barnvaccinationsprogrammet för

- flickor år 2010 och omfattar alla **flickor födda 1999** och senare
- pojkar år 2020 och omfattar alla **pojkar födda 2009** och senare

Vaccinationstäckningen i Jämtland Härjedalen är hög, 85–87% för båda grupperna. Vaccinet ges i årskurs 5 i två doser. Det vaccin som ges har förbättrats stegvis sedan införandet. Från att skydda mot två HPV typer, till ett som nu skyddar mot nio HPV typer (det senare används sedan 2019). Vaccinationer inom barnvaccinationsprogrammet subventioneras nationellt och erbjuds kostnadsfritt.

Sedan 2021 pågår ett nationellt forskningsprojekt för att utrota livmoderhalscancer och via detta erbjuds alla kvinnor födda 1994–1999 kostnadsfri vaccination mot HPV. På förfrågan har även kvinnor födda 2000–2001 erhållit kostnadsfri vaccination. Vaccinationstäckningen i målgruppen var i mitten på mars 2025 drygt 59% i Jämtland Härjedalen. Projektet har nyligen förlängts och avslut planeras i juni 2025.

Rekommendation från Folkhälsomyndigheten

Den 5 december 2024 publicerade Folkhälsomyndigheten en rekommendation om catch-up vaccination av ovaccinerade män och kvinnor upp till och med 26 års ålder. Bakgrunden är ett regeringsuppdrag som Folkhälsomyndigheten fick i augusti 2023. Syftet är i första hand att vaccinera de individer som var för gamla för att få vaccin i barnvaccinations-programmet när det infördes samt att erbjuda ny möjlighet till vaccination även för de kvinnor som av olika anledningar inte blivit vaccinerade tidigare. Dessutom nämns några högriskgrupper som bör vaccineras upp till 45 års ålder.

Riskgrupper enligt Folkhälsomyndigheten

Risken för HPV-relaterad cancer är generellt högre för män som har sex med män (MSM), transpersoner, personer som lever med HIV, kvinnor som koniserats på grund av cellförändringar på livmoderhalstappen och personer som har organ- och stamcellstransplanterats. Till dessa högriskgrupper är det därför motiverat att vaccinera individer upp till 45 års ålder, vilket också rekommenderas bland annat av Stockholms expertgrupp för vaccinationer och redan görs i flera regioner. En hälsoekonomisk utvärdering är gjord och insatsen bedöms som hälsoekonomiskt kostnadseffektiv.

Antal vaccindoser

Enligt vaccinet (Gardasil 9) produktresumé ska vaccinet ges i två doser till personer som är 9-14 år men i tre doser till personer över 15 år. WHO publicerade 2022 uppdaterade riktlinjer där man bedömer att en-två vaccindoser ger ett motsvarande skydd som tre doser även till personer över 15 års ålder. Personer som lever med hiv eller andra med nedsatt immunförsvar rekommenderas tre doser vaccin oavsett ålder.

HPV-vaccination utanför barnvaccinationsprogrammet kan enligt hälso- och sjukvårdslagen endast ges på läkarordination idag. Socialstyrelsen har den 6 mars 2025 fått i uppdrag av regeringen att se över sina föreskrifter om behörighet för sjuksköterskor att förskriva och ordinera HPV-vaccin enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Vaccintillgång och pris

Gardasil 9 är upphandlat nationellt i och med att det ges i barnvaccinations-programmet. Företaget har godkänt att det får köpas in till upphandlat pris för att ges till de grupper som rekommenderas vaccination i denna skrivelse. Ett villkor i upphandlingen är att vaccinet måste erbjudas kostnadsfritt men att en stickavgift kan tas ut.

Rekommenderade grupper för vaccination i regionen

Vi rekommenderar att följande grupper erbjuds gratis vaccin mot HPV i Jämtland Härjedalen:

- Kvinnor och män upp till 26 års ålder som inte tidigare vaccinerats mot HPV
- Följande riskgrupper upp till 45 års ålder:
 - MSM och transpersoner
 - Kvinnor som koniserats för cellförändringar på livmoderhalstappen
 - Personer som lever med HIV
 - Personer som skall eller har genomgått organ- och stamcellstransplantation

Baserat på uppgifter från Folkhälsomyndigheten och statistik från SCB har vi beräknat hur många personer som kan vara aktuella för vaccination mot HPV i Jämtland Härjedalen. I beräkningen har vi räknat med en uppskattad vaccinationsvilja på 60% för den största gruppen, dvs kvinnor och män 18–26 år.

Kostnadsberäkning

Kostnaden för denna förebyggande insats beräknas i Jämtland Härjedalen vara totalt 4,9 miljoner kronor i vaccinkostnader vid 60% vaccinationstäckning med två doser för perioden 2025–2029. Insatsen skulle inte vara tidsbegränsad men det tillkommer inte nya individer i målgrupperna i någon större utsträckning eftersom vaccinet ingår i barnvaccinationsprogrammet för de som idag är yngre än den rekommenderade gruppen.

Kostnaden skulle vara högst i början av insatsen men ändå troligen inte belasta ett enskilt räkenskapsår då alla i målgruppen inte skulle vaccinera sig direkt efter införandet samt att det är ett intervall mellan vaccindoser.

Från 2025 års statsbidrag om cancervård har 1,2 miljoner avsatts till HPV-vaccination. Detta innebär att vaccinationsinsatsen kan påbörjas med en första dos redan hösten 2025.

Förslag till beslut avser enbart år 2025 och det innebär att det behöver fattas nytt beslut i början av år 2026 om det finns möjlighet att även fortsättningsvis finansiera vaccineringen via statsbidrag för cancervård.

Underlaget är framtaget av Annika Ersson, smittskyddsläkare i samarbete med Frida Rensfeldt, processledare cervixcancerprevention; Anna Eriksson, projektledare HPV-utrotningsprojektet samt Micael Widerström, biträdande smittskyddsläkare. Underlaget är förankrat med styrgruppen för cervixcancerprevention.

Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlade ärendet 2025-05-22 § 49 och föreslår regionfullmäktige:

Region Jämtland Härjedalen erbjuder under år 2025 kostnadsfri vaccination mot HPV till alla personer till och med 26 års ålder som inte tidigare vaccinerats mot HPV och till ovan nämnda riskgrupper upp till 45 års ålder.

Regiondirektörens förslag

Regionstyrelsen tillstyrker hälso- och sjukvårdsnämndens förslag.

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Johan Palm,
Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen

Utdrag till

Regionfullmäktige